

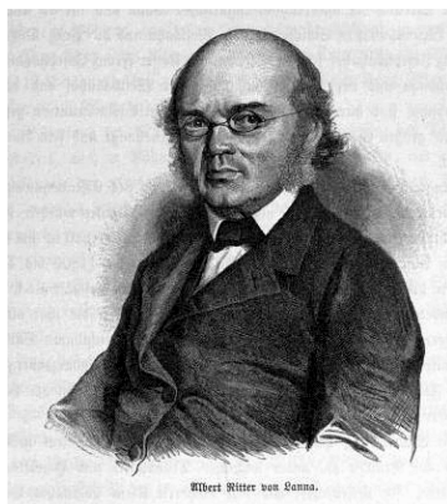
MEDAILON / MEDALLION

Odkaz Vojtěcha Lanny: pevně a odvážně již od základů

Michaela Votavová

Vysoká škola technická a ekonomická v Českých Budějovicích

České Budějovice – stavebnictví – ekonomika: Budeme-li v české historii hledat osobnost, která spojuje tyto tři základní atributy vydavatele časopisu *Littera Scripta*, Vysoké školy technické a ekonomické, pravděpodobně nám zůstane jedno jméno, které je známé nejen za hranicemi tohoto města, ale také za hranicemi České republiky. Vojtěch Lanna (1805–1866). Jméno velkopodnikatele 19. století, který sice nebyl vědcem, ale využíval nových poznatků vědy a techniky v praxi, zajímal se o nové technologie a jako štědrý mecenáš podporoval vědění a vzdělávání.

Cit pro obchod v mnoha oborech

Vojtěch Lanna již od mladého věku dokazoval, že má cit pro obchod, ke kterému se brzy přidal talent pro práci na stavebních dílech po celé zemi, a to i přesto, že studia na pražské polytechnice nedokončil. Jako syn stavitele lodí měl dobré znalosti nejen stavitelské, ale také vorařské. Již krátce po ukončení

studia začal plavit vory a při cestách obchodovat. Dráhu obchodníka zahájil tak, že se s nákladem tuhy z Českého Krumlova plavil na voru do Hamburku. Nabyté zkušenosti z dětství stráveného mezi voraři a loďaři tak doplnil o první obchodní zkušenosti.

Otcův odkaz mu zajistil možnost pokračovat v rodinném řemesle a rozšiřovat ho. Ve 27 letech měl již Vojtěch Lanna nakročeno k velkému úspěchu – zakoupil budějovickou loděnici a soustředil se na uplatňování kapitalistických principů na základech rozpadlých ekonomických struktur založených na cechovním principu.

Vojtěch Lanna nakonec dokázal, že i z chlapce z vesnice (narodil se v obci Čtyři Dvory, která v tehdejší době sousedila s Českými Budějovicemi) se může stát průmyslník a velkopodnikatel. Výčet jeho činností byl široký – od rozvíjení lodní dopravy a vodního stavitelství (př. splavnění Vltavy z Českých Budějovic do Prahy, včetně stavby zdymadel, regulace toku Labe) přes rozvoj železniční dopravy až po dřevařský, těžební a hutní průmysl. Splavňoval malé i velké toky, stavěl nádraží (podílel se na výstavbě Masarykova nádraží) a mosty (Most císaře Františka I. či Negrelliho viadukt), těžil uhlí, provozoval hostince, obchodoval se solí, dokonce vyráběl parkety.

Za úspěchem stála odvážnost a inovativnost

Vojtěch Lanna si potrpěl na to, aby odváděná práce byla bez vad. Úspěch u zadavatelů zakázek si ale zajišťoval hlavně bezkonkurenčními nabídkami, ovšem bez toho, že by utrpěla kvalita díla. Zkušenosti, nápady i informace o nových objevech a technologiích čerpal při cestách do zahraničí.

Podnikal odvážně – zatímco většina lidí byla při zavádění novinek spíše zdrženlivější, Lanna se nebál – nakupoval akcie nově dostavované koněspřežky z Českých Budějovic do Lince, budoval uhelné doly na Kladensku a po objevení železné rudy v regionu také hutní závod, včetně vysoké pece (Vojtěšská huť). Odvážně se vrhal také na plány výstavby nových železničních tratí – podílel se na výstavbě Buštěhradské dráhy, tratě Pardubice–Liberec, Praha–Plzeň nebo Turnov – Kralupy nad Vltavou.

Podnikal důvtipně. Když se jako 15letý mladík vydal na voru s nákladem tuhy do Hamburku, přibalil s sebou také budějovické pivo, které tak chutnalo celníkům. A když si později chtěl pojistit přísun zakázek z oblasti splavňování, brávil úředníky každý rok na inspekční projíždku po splavňovaných tocích.

Podnikal také promyšleně. Koněspřežku protáhl, i přes protesty místních, o další desítky metrů dál za centrum města a přivedl ji až k vlastním solným skladům (doprava soli se stala jednodušší – nebylo třeba již překládat náklad

na povozy, které sůl převážely mezi koněspřežkou a sklady). Výrazně tím ušetřil na nákladech. Spolu s podílem na provozování koněspřežky zajišťoval také občerstvení – jeho hostince kolem tratě nabízely levné, ale vydatné jídlo. Své postavení si zajišťoval výhodnými dohodami – nabízel, že na vlastní náklady splavní část řeky (př. Lužnice, Nežárka, Otava, Blanice), ale pak bude mít po stanovenou dobu výhradní právo používání vzniklé vodní cesty.

Podnikal ale také odpovědně a nezištně. Vedl českobudějovickou obchodní a živnostenskou komoru, zasazoval se o zrušení vodního cla, podporoval místní obchodní školu a vzdělávací instituce obecně, uspořádal v Českých Budějovicích průmyslovou výstavu, založil historicky čtvrtou českou záložnu, postavil sirotčinec či vybudoval kapli ve svém rodišti.

S odborným článkem je to jako se stavbou

Stejně jako si Lanna byl vědom toho, že jakákoliv stavba musí vznikat od pevných základů, postupně a neošizeně, že vor je jenom tak stabilní a pevný, jako jeho nejhůře opracovaná kláda nebo upletený provaz, že pro prosperitu vzniklé obchodní společnosti je třeba nejen základního kapitálu, ale také promyšleného cíle a prostředků k jeho dosažení, stejně tak je pro kvalitní odborný článek třeba stavět krok po kroku, od stanovení cíle výzkumu přes formulaci hypotéz a stanovení vzorku až po formulování závěrů, na pevných vědeckých základech a s jistotou objektivně získaných empirických dat.

Připomínejme si píli, odvalu a neutuchající touhu rozšiřovat své bohatství. V Lannově případě šlo spíše o materiální bohatství. V případě odborných článků jde o bohatství z jiného soudku, o to ale cennější.

Použitá zdroje

1. HLAVIČKA, M. Vojtěch Lanna. *Akademický bulletin* [online]. Praha : Středisko společných činností AV ČR, 2010 [cit. 2010-8-10]. Dostupný z WWW: <<http://abicko.avcr.cz/cs/2010/07/03/>>.
2. JIRMAN, L. Vojtěch Lanna a Jan Valerián Jirsík. *BUDWeb* [online]. České Budějovice : Luděk Jirman – BUDWeb, c1999-2000 [cit. 2010-8-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.budweb.cz/cesky/budejovice/historie/lanjir.htm>>.

3. Ecce Homo – Vojtěch Lanna st. *Rozhlas.cz* [online]. Praha : Český rozhlas, 2005 [cit.2010-8-10]. Dostupný z WWW: <http://www.rozhlas.cz/brno/upozornujeme/_zprava/166420>.

Kontaktní adresa:

Mgr. Michaela Votavová, Vysoká škola technická a ekonomická v Českých Budějovicích, Okružní 10, 370 01 České Budějovice, e-mail: votavova@mail.vstecb.cz